

Lietuvių festivalis „Book On!“ – Liuksemburgo kultūrinio lauko dalis

Spalio 5-13 d. Liuksemburge įvyko lietuvių organizuotas antrasis tarptautinis vaikų literatūros festivalis „Book On!“. Šis daugiakalbis festivalis, kuris truko du savaitgalius, pateikė išpūdingą programą tiek vietos lietuvių, tiek tarptautinei auditorijai.

Indrė Pliuškytė-Zalieckienė

PASAULIOLIETUVIS.LT

Spalio 5-6 d. buvo skirtos spektakliams – po du spektaklius parodė lietuvių teatras „Pradžia“ ir ispanų lėlių teatras „Pea Green Boat“. O spalio 11-13 d. lankytojai galėjo pasinerti į kūrybines edukacijas, trumpametražius filmukus, sensorinius skaitymus, animacijos, komiksų dirbtuves ir begales kitų veiklų.

Norėjosi parodyti Liuksemburgui lietuvių kūrėjus

Festivalio sumanytojai ir organizatoriai – Vilniuje įsikūrusios literatūros pažinimo programos vaikams ir paaugliams „Vaikų žemė“ vadovas Justinas Vancevičius ir Liuksemburgo lietuvių bendruomenės valdybos narė ir Liuksemburgo lituanistinės mokyklos „Avilys“ valdybos pirmininkė Jolanta Švedkauskaitė. Idėja rengti tokį festivalį kilo, kai Liuksemburge gyvenanti Jolanta vieno seminaro metu susipažino su Justinu ir „Vaikų žemės“ veikla.

„Esu lietuvė ir didžiuojuosi tuo, ką lietuviai kūrėjai daro, norėjosi tai parodyti Liuksemburgui“, – šypsosi J. Švedkauskaitė. Be to, Liuksemburgo situacija

ypatinga – liuksemburgiečių kalba oficiali tapo tik 1984-aisiais metais, nėra daug ja rašančių rašytojų, kurie aktyviai užsiimtų skaitymo skatinimo veiklomis, tad tokie renginiai kaip „Book On!“ itin svarbūs. „Liuksemburge dar nėra įprasta, kad rašytojai ir iliustruotojai veiktų su vaikais ką nors daugiau, nei skaitytų knygą ir šnekėtųsi apie ją“, – teigia Liuksemburgo lietuvių bendruomenės valdybos narė.

Festivalio organizatoriai Justinas Vancevičius ir Jolanta Švedkauskaitė | Organizatorių nuotr.

O lietuviai kūrėjai yra įpratę įtraukti vaikus į įvairias su knygomis susijusias veiklas. „Lietuvoje autoriai dar rašydami knygą galvoja apie tai, kaip ją įdomiai pristatys vaikams“, – sako „Vaikų žemės“ vadovas Justinas Vancevičius, pridurdamas, kad šiandien vaikų literatūros kūrėjai konkuruoja dėl dėmesio su

šiuolaikinėmis medijomis, o kadangi Lietuvoje skiriamas itin didelis dėmesys skaitymui skatinti, be to, ir leidyklos iš autorių tikisi kokybiško turinio, lietuviai ėgijo kur kas daugiau patirties ir kurdami knygas vaikams, ir bendraudami su skaitytojais.

Animacijos dirbtuvės tampa tradicinės

Šiomet festivalyje dalyvavo Liuksemburgo, italų, lenkų, vokiečių kūrėjai. Iš Lietuvos atvyko rašytoja Jurga Vilė, iliustruotoja Lina Dūdaite, skaitymo skatinimo specialistė Viktorija Bulyginaitė, iliustruotoja Greta Alice, rašytoja Indrė Pliuškytė-Zalieckienė. Dalyvavo ir kitose šalyse gyvenantys bei kuriantys lietuviai animatoriai Urtė Oettinger iš Danijos ir Danas Bereznickas iš Belgijos.

Festivalio akimirka | Organizatorių nuotr.

„Šiomet prie organizavimo komandos prisijungė liuksemburgietė Charlotte Reuter. Ji pakvietė į festivalį liuksemburgiečių autorių ir edukatorių, kurie knygų pristatymams taiko tarpdisciplininę prieigą. Tad buvo ir šokis, ir šešėlių teatras, ir

kitos veiklos“, – pasakoja vienas iš festivalio organizatorių Justinas Vancevičius. Iš Lietuvos jis kvietėsi tuos autorius, kurių knygos išverstos į anglų, vokiečių, prancūzų, italų kalbas ir kurie veda dirbtuves mažyliams. Liuksemburgo lenkų bendruomenė pasiūlė kelis lenkų autorius, prisijungė keli kitų šalių autoriai, pažįstami iš ankstesnių „Vaikų žemės“ projektų. Justinas viliasi, kad kitąmet pavyks užmegzti bendradarbiavimą su vienu iš Liuksemburgo knygynų, kuris galėtų užsisakyti lietuvių autorių knygų, išverstų į kitas kalbas, ir dar labiau didintų Lietuvos vaikų literatūros sklaidą užsienyje. Šiomet autoriai patys atsivežė knygų, ir buvo liuksemburgiečių, po edukacijų pirkusių knygas lietuvių kalba bei prašiusių atsiųsti vertimus elektroniniu paštu.

Festivalio akimirka | Organizatorių nuotr.

Dano Bereznicko animacijos dirbtuvės tapo festivalio kulminacija. Interaktyvios dirbtuvės, kurių metu vaikai, vadovaujami profesionalaus animatoriaus, mokosi dirbti programomis, o vėliau gali patys naudoti jas savarankiškai, jau antrus metus sulaukia didelio ir vaikų, ir tėvų susidomėjimo. „Jau po pernykščių dirbtuvių tėvai prašė, kad D. Bereznickas vėl dalyvautų festivalyje. Tad manau, kad Danas dalyvaus ir kitąmet, jei tik festivalis vėl vyks“, – sako Jolanta Švedkauskaitė.

O tam, kad festivalis ir toliau vyktų, būtinas finansavimas. Festivalį iš dalies finansuoja Lietuvos kultūros taryba iš programos „Globali Lietuva“ ir Liuksemburgo fondai, patalpas suteikia Straseno savivaldybė, o galimybė pasinaudoti Liuksemburgo kultūros pasu šiomet sudarė sąlygas apsilankyti festivalyje ir šeimoms, neišgalinčiomis sumokėti visos kainos už bilietus.

Palaiko Liuksemburgo švietimo ministerija

„Didžiausias skirtumas nuo praėjusių metų – kad festivalį aplankė daug daugiau liuksemburgiečių nei lietuvių“, – sako J. Švedkauskaitė. Tai, kad festivalis Liuksemburgui tampa vis svarbesnis, liudija ir faktas, jog Liuksemburgo švietimo ministerija aprobavo festivalio seminarą apie skaitymo naudą kaip specialius kursus mokytojams. Jame dalyvavę mokytojai gavo sertifikatus, o seminaro dalyviai liuksemburgiečiai labai domėjosi lietuvių skaitymo skatinimo projektu „Knygų startas“. Įgyvendinant projektą kiekvienas lietuvis naujagimis gimdymo namuose Lietuvoje arba ambasadose užsienyje gauna lauknešėlį su pirmąja knygele ir ankstyvojo skaitymo rekomendacijomis. Šis jau penktus metus Lietuvoje vykdomas projektas itin sudomino liuksemburgiečius, jie daug klausinėjo ir išreiškė ketinimą panašų projektą vykdyti ir savo šalyje. „Jie susidomėjo, pradėjo dėti planus, kokia Liuksemburgo ministerija kaip galėtų prisidėti. Džiugu, kai iš mūsų iniciatyvų išauga kai kas didesnio,“ – sako J. Švedkauskaitė.

Festivalio akimirka | Organizatorių nuotr.

Projekto „Knygų startas“ veiklą seminare pristatė Lietuvos nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos Vaikų ir jaunimo literatūros departamento Kultūrinės edukacijos skyriaus vyriausioji kultūros projektų vadovė Viktorija Bulyginaitė. Tai pirmasis „Knygų starto“ pristatymas užsienyje, o Lietuvoje jis visu pajėgumu vykdomas nuo 2021-ųjų. V. Bulyginaitė teigė, kad projektui užaugti tiek, kad jo gerosiomis praktikomis būtų galima dalintis ir su kitų šalių atstovais, leido stiprus Lietuvos institucijų palaikymas: veiklą testinimą padeda užtikrinti LR švietimo, mokslo ir sporto ministerija, LR užsienio reikalų ministerija, LRT, IBBY Lietuvos skyrius. „Nuolat bendraujame su kitų šalių atstovais, kurie vykdo panašius ankstyvojo skaitymo skatinimo projektus. Matome ir sekame jų patirtis, o tai

leidžia mums tobulėti ir perimti jų gerąsias praktikas. Tačiau Liuksemburge kol kas nėra vykdomas plataus masto ankstyvojo skaitymo skatinimo projektas, todėl ragintume Liuksemburgo gyventojus ir ankstyvojo skaitymo entuziastus imtis iniciatyvos tokį projektą vystyti“, – sako Viktorija.

Liuksemburgo vaikai lietuvių kūrėjus ir stebino, ir džiugino

Iliustruotoja Greta Alice festivalyje pristatė savo ne vienus metus kurtą komiksų parodą „Liežuvis“. Drąsius komiksus apie liežuvį pirmiausia išvydo japonai, o paskui „Book On!“ lankytojai. „Savuose kraštuose norėtusi komiksų parodą pristatyti jau išleidus knygą, o kol kas į leidėjų paiešką nesu pasinėrusi. Užsienyje visiškai įprasta vartoti gana drąsias knygas vaikams, kuriose nevengiama nei intymių, nei aštrių temų. Iš savo patirties galiu pasakyti, kad Lietuvoje vis dar esame gana konservatyvūs, keičiamės daug lėčiau, nei man pačiai norėtusi“, – į klausimą, kodėl pirmiausia savo parodą pristato užsienyje, atsako iliustruotoja. „Vaikų žemei“ nuo 2018-ųjų talkinanti Greta Alice festivalį „Book On!“ vadina „Vaikų žemės“ naujagimiu, keičiančiu lankytojų požiūrį į tai, kaip patraukliai literatūra gali būti pateikiama vaikams. „Jaučiu, kad dar galime nustebinti vietos bendruomenes knygais pareiškimais, todėl laukiu kumščius ir su nekantrumu laukiu ateinančių metų“, – sako Greta Alice.

Rašytoja Jurga Vilė – populiarios, į tryliką užsienio kalbų išverstos knygos „Sibiro haiku“ autorė – mažuosius „Book On!“ festivalio lankytojus kvietė į kūrybines dirbtuves, įkvėptas paveikslėlių knygos „Chameleono sapnai“, kurią sukūrė kartu su iliustruotoja Lina Sasnauskaite, ir knygiuko „Dulkelės iš pianino“, gimusio iš bendradarbiavimo su vokiečių menininke Julia Dürr. Jurga pasakoja, kad jai buvo malonu pasinerti į daugiakalbę ir daugiadisciplinę festivalio atmosferą. „Geri kavą ir matai, kad šalia auga kalnai iš kartoninių dėžių. Pasisuki į kitą pusę, ir tave užlieja jūros banga. Staiga kažkas pralekia pro šalį ant popierinių riedlenčių. O iš pirmo aukšto mažutės salės atsklinda

Festivalio akimirka | Organizatorių nuotr.

lietuviška daina, ataidinti prancūziškai. Čia į gražią pynę susipina net kelios kalbos“, – dalinasi įspūdžiais J. Vilė.

Įkvėpti knygiuko „Dulkelės iš pianino“ vaikai kūrė savo istorijas apie dulkeles. „Pradžioje visi buvo kiek sutrikę, nes sakė, kad seniai dulkių nematė, kad namuose pas jos tokios negyvena. Na, bet po truputį prisiminėm, kas tos dulkės, prigalvojome, kas joms galėtų nutikti“, – pasakoja Jurga. Ją maloniai nustebino vaikų ištvermė ir pradžiugino jų begalinis smalsumas ir nesibaigiantys klausimai.

Festivalio dalyviai | Organizatorių nuotr.

Festivalio akimirka |
Organizatorių nuotr.

„Festivalis suteikia Liuksemburgo lietuviams progą dalyvauti lietuvių kūrėjų veiklose, įsigyti knygų lietuvių kalba, pabendrauti su autoriais, palaipsniui didina lietuvių vaikų literatūros sklaidą Liuksemburge, be to, po truputį tampa vis svarbesne Liuksemburgo kultūrinio lauko dalim“, – sako Justinas Vancevičius. O Jolanta Švedkauskaitė papildo, kad festivalio metu užsimezgosios kūrybinės draugystės tęsiasi ir už festivalio ribų. Prancūzijoje gyvenanti lietuvė iliustruotoja Elena Selena drauge su liuksemburgiete Anja di Bartolomeo pernai festivalio metu surengė kūrybines dirbtuves, o šiemet Liuksemburgo filharmonijoje sukūrė spektaklį vaikams.

Festivalis „Book On!“ pastebėtas ir Lietuvoje. Sausį Lietuvos leidėjų asociacija Knygos apdovanojimuose K.A.2.0.2.4. „Book On!“ nominavo Metų reiškinių kategorijoje.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.